Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27.04.2017, sp. zn. 8 Tdo 1069/2016, ECLI:CZ:NS:2017:8.TDO.1069.2016.1

Číslo: 44/2017

Právní věta:

Při řešení překážky věci rozhodnuté s účinky ne bis in idem s důsledkem zastavení trestního stíhání podle § 11 odst. 1 písm. j) tr. ř. [od 1. 7. 2017 podle písm. m) tr. ř.] je u trestného činu neodvedení daně, pojistného na sociální zabezpečení a podobné povinné platby podle § 241 odst. 1 tr. zákoníku v případě neodvedení povinných plateb na pojistné na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti a pojistného na zdravotní pojištění při posuzování charakteru penále uloženého za jejich neodvedení podle § 20 zákona č. 589/1992 Sb., o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů, a podle § 18 zákona č. 592/1992 Sb., o pojistném na všeobecné zdravotní pojištění, ve znění pozdějších předpisů, nutné zohlednit, že toto je srovnatelné s úrokem z prodlení, a proto nemá povahu trestní sankce ve smyslu tzv. Engel kritérií (viz rozsudek Evropského soudu pro lidská práva ve věci A a B proti Norsku ze dne 15. 11. 2016, stížnost č. 24130/11 a č. 29758/11, a usnesení velkého senátu trestního kolegia Nejvyššího soudu ze dne 4. 1. 2017, sp. zn. 15 Tdo 832/2016, publikované pod č. 15/2017 Sb. rozh. tr.).

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 27.04.2017

Spisová značka: 8 Tdo 1069/2016

Číslo rozhodnutí: 44

Číslo sešitu: 9

Typ rozhodnutí: Usnesení

Hesla: Ne bis in idem, Neodvedení daně, pojistného na sociální zabezpečení a podobné povinné platby, Nepřípustnost trestního stíhání

Předpisy: čl. 4 odst. 1 předpisu č. 209/1992Sb.
§ 11 odst. 1 písm. j) tr. ř.
§ 241 odst. 1 tr. zákoníku

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Nejvyšší soud rozhodl o dovolání podaném nejvyšším státním zástupcem v neprospěch obviněného P. H. proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 23. 2. 2016, sp. zn. 7 To 67/2016, v trestní věci vedené u Obvodního soudu pro Prahu 5 pod sp. zn. 38 T 129/2015 tak, že za podmínky uvedené v § 265p odst. 1 tr. ř. podle § 265k odst. 1 tr. ř. napadené usnesení a usnesení Obvodního soudu pro

Prahu 5 ze dne 29. 1. 2016, sp. zn. 38 T 129/2015, zrušil. Podle § 265k odst. 2 tr. ř. zrušil také další rozhodnutí na zrušená rozhodnutí obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu. Obvodnímu soudu pro Prahu 5 přikázal, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl.

I.
Dosavadní průběh řízení

1. Obvodní soud pro Prahu 5 usnesením ze dne 29. 1. 2016, sp. zn. 38 T 129/2015, rozhodl tak, že podle § 314c odst. 1 písm. b) tr. ř. z důvodu uvedeného v § 172 odst. 2 písm. d) tr. ř. a § 11 odst. 1 písm. j) tr. ř. zastavil trestní stíhání obviněného P. H. pro skutek kvalifikovaný jako přečin neodvedení daně, pojistného na sociální zabezpečení a podobné povinné platby podle § 241 odst. 1 tr. zákoníku, který měl spáchat tak, že v P. 5 ani jinde jako osoba samostatně výdělečně činná, jako zaměstnavatel za své zaměstnance neodvedl

> 1) pojistné na sociální zabezpečení a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti za konkrétně uvedená období v letech 2010, 2011, 2012 až 2014 v celkové výši 173 698 Kč ve prospěch Pražské správy sociálního zabezpečení, ačkoliv k tomu byl povinen podle § 8 odst. 1 a § 9 zákona č. 589/1992 Sb., o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů (dále „zákon č. 589/1992 Sb.“),
>
> 2) pojistné na zdravotní pojištění za konkrétně uvedená období v letech 2010, 2011 až 2014, a to v celkové ve výši 59 244 Kč ve prospěch Všeobecné zdravotní pojišťovny České republiky, ačkoliv k tomu byl povinen podle § 5 odst. 1, 2 zákona č. 592/1992 Sb., o pojistném na všeobecné zdravotní pojištění, ve znění pozdějších předpisů (dále „zákon č. 592/1992 Sb.“),
>
> 3) pojistné na zdravotní pojištění za konkrétně uvedená období v letech 2011 až 2013 v celkové výši 22 223 Kč ve prospěch Vojenské zdravotní pojišťovny, ačkoliv k tomu byl povinen podle § 5 odst. 1, 2 zákona č. 592/1992 Sb.,
>
> 4) pojistné na zdravotní pojištění za konkrétně uvedená období v letech od 2010 až 2014 v celkové výši 30 448 Kč ve prospěch Oborové zdravotní pojišťovny zaměstnanců bank, pojišťoven a stavebnictví, ačkoliv k tomu byl povinen podle § 5 odst. 1, 2 zákona č. 592/1992 Sb.,

ve všech uvedených obdobích nejpozději k dvacátému dni každého následujícího kalendářního měsíce, za který se pojistné mělo odvádět, ačkoli vždy pojistné z hrubých mezd zaměstnanců srazil, a celkem tak za zaměstnance neodvedl částku ve výši 285 613 Kč.

2. Městský soud v Praze usnesením ze dne 23. 2. 2016, sp. zn. 7 To 67/2016, ke stížnosti státního zástupce Obvodního státního zastupitelství pro Prahu 5 podané v neprospěch obviněného uvedené usnesení soudu prvního stupně podle § 149 odst. 1 písm. a) tr. ř. zrušil a znovu rozhodl tak, že trestní stíhání obviněného P. H. pro stejně uvedený a kvalifikovaný skutek zastavil podle § 314c odst. 1 písm. b) tr. ř. za použití § 172 odst. 1 písm. d) tr. ř. z důvodu § 11 odst. 1 písm. j) tr. ř.

II.
Dovolání a vyjádření k němu

3. Proti tomuto usnesení stížnostního soudu nejvyšší státní zástupce podal v neprospěch obviněného podle § 265b odst. 1 písm. f) a g) tr. ř. dovolání, protože považoval za nesprávné, že oba soudy trestní stíhání zastavily, aniž by své závěry v potřebné míře odůvodnily, přičemž na daný případ nesprávně aplikovaly názory vyjádřené rozšířeným senátem Nejvyššího správního soudu (dále jen „Nejvyššího

správního soudu“) v usnesení ze dne 24. 11. 2015, sp. zn. 4 Afs 210/2014, o tom, že daňové penále má povahu trestu.

4. Nejvyšší státní zástupce v obsahu tohoto mimořádného opravného prostředku rozvedl, že považuje přezkoumávané usnesení za vadné pro podstatné nedostatky, které plynou z velmi kusého odůvodnění. Podle dovolatele nepostačuje jen stručné vyjádření podstatných tezí ze zmíněného rozhodnutí Nejvyššího správního soudu, aniž by bylo bráno v úvahu, o jaké dávky se v projednávané věci jedná. Usnesení Městského soudu v Praze v posuzované věci konkrétně vytkl, že z něj nevyplývá, jaké právní úvahy soud vedly k závěru, že penále uložené Pražskou správou sociálního zabezpečení a zdravotními pojišťovnami má ve smyslu usnesení Nejvyššího správního soudu stejně jako daňové penále povahu trestu. V té souvislosti považoval rozhodnutí stížnostního soudu za nepřezkoumatelné, obzvláště když státní zástupkyně ve stížnosti proti usnesení soudu prvního stupně ze dne 29. 1. 2016, sp. zn. 38 T 129/2015, předložila podrobnou argumentaci k tomu, proč tato penále, na rozdíl od daňového penále, takovou povahu nemají, a že jsou de facto úrokem z prodlení, který bez dalšího nemá charakter trestu jak podle judikatury Nejvyššího správního soudu, tak podle judikatury Evropského soudního dvora a Evropského soudu pro lidská práva (dále jen „ESLP“). Nejvyšší státní zástupce zmínil, že „penále“ za neuhrazené pojistné na sociální pojištění je ukládáno podle § 20 zákona č. 589/1992 Sb. a za neuhrazené pojistné na zdravotní pojištění podle § 18 zákona č. 592/1992 Sb., avšak i přesto, že je takto uvedenými právními předpisy nazváno, nejedná se o daňová penále, ale svou povahou jde o „úroky z prodlení“, na něž předmětné závěry týkající se zásady ne bis in idem nedopadají.

5. Nejvyšší státní zástupce soudům obou stupňů vytkl, že uvedenými zákony použitý pojem „penále“ nezkoumaly právě ve smyslu jeho skutečného obsahu. I Nejvyšší správní soud ve svém usnesení ze dne 24. 11. 2015, sp. zn. 4 Afs 210/2014, zdůraznil, že pro závěr, zda jde v případě daňového penále o trestní sankci, je určující vyřešení otázky smyslu a obsahu penále, což nespočívá pouze ve výkladu zažitého pojmosloví či ve formálním označení institutu, ale hlavním kritériem pro jeho kvalifikaci je jeho materiální obsah a faktický, nikoli pouze deklarovaný účel, přičemž je vždy třeba reflektovat i změny právní úpravy, které mohou dát starým pojmům nový význam.

6. V návaznosti na tyto výhrady dovolatel odkázal na odůvodnění usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 11. 2015, sp. zn. 4 Afs 210/2014, v němž vyslovil závěr, že povahu trestu má daňové penále až od 1. 1. 2007, kdy došlo k zásadní změně právní úpravy týkající se stanovení výše daňového penále, a to oproti úpravě daňového penále ve znění účinném do 31. 12. 2006. Obě penále za neodvedená pojistná plnění lze přitom jejich konstrukcí spíše přirovnat k úroku z prodlení, který je povinen podle § 252 zákona č. 280/2009 Sb., daňového řádu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon č. 280/2009 Sb.“), platit ten, kdo je v prodlení s placením daně, přičemž tento úrok je stanoven tak, že ročně odpovídá výši repo sazby stanovené Českou národní bankou zvýšené o 14 % bodů platné pro první den příslušného kalendářního pololetí.

7. Nejvyšší státní zástupce zdůraznil, že zákon o pojistném na sociální zabezpečení ani zákon o pojistném na veřejné zdravotní pojištění neobsahují úpravu institutu, který by se nazýval úrok z prodlení. Zmínil i to, že Nejvyšší správní soud výslovně v citovaném rozhodnutí zdůraznil, že finanční instituty je třeba vykládat v souladu s materiálním posouzením jejich povahy a účelu, neboť v opačném případě by tak mohl být ad absurdum považován za trestní sankci i úrok z prodlení, ačkoliv jeho ekonomický účel nemá zjevně povahu trestu (pokud není jeho výše přemrštěná). I podle názoru Nejvyššího správního soudu tedy zjevně v obecné rovině nemá úrok z prodlení povahu trestní sankce, jak zcela nesprávně dovozovaly v přezkoumávaném rozhodnutí oba soudy nižších stupňů.

8. Za nedostatečné dovolatel považoval důvody obou soudů vedoucí k zastavení trestního stíhání i proto, že se nevypořádaly s tzv. Engel kritérii, která je třeba podle judikatury ESLP naplnit, aby bylo možno dospět k závěru, že daný institut je sankcí trestní povahy. Ze strany soudů obou stupňů

zůstala opomenuta rovněž otázka, zda bylo vedeno trestní řízení o totožném skutku, neboť mezi jednotlivými sankcemi nelze generalizovat a paušálně posuzovat vztah skutku, který založí vznik daňové sankce, a skutku, o němž se vede řízení trestní. Nejvyšší státní zástupce vyvodil, že závěry Nejvyššího správního soudu o tom, že daňové penále podle § 37b zákona č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků, ve znění účinném od 1. 1. 2007 (dále jen „zákon č. 337/1992 Sb.“), a § 251 zákona č. 280/2009 Sb., daňového řádu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon č. 280/2009 Sb.“), má povahu trestu, které byly vyjádřeny v jeho usnesení ze dne 24. 11. 2015, sp. zn. 4 Afs 210/2014, nelze automaticky vztáhnout i na penále za neuhrazené pojistné na sociální pojištění a zdravotní pojištění, případně též na úrok z prodlení za neodvedenou daň či zálohu na ni, jak to soudy obou stupňů v přezkoumávaných rozhodnutích učinily, protože pro takový závěr nejsou nejen v předmětných rozhodnutích, ale ani v povaze těchto plnění žádné rozumné důvody.

9. Ze všech těchto důvodů nejvyšší státní zástupce v závěru dovolání navrhl, aby Nejvyšší soud podle § 265k odst. 1, 2 tr. ř. za podmínky uvedené v § 265p odst. 1 tr. ř. zrušil usnesení Městského soudu v Praze ze dne 23. 2. 2016, sp. zn. 7 To 67/2016, a rovněž i jemu předcházející usnesení Obvodního soudu pro Prahu 5 ze dne 29. 1. 2016, sp. zn. 38 T 129/2015, jakož i všechna další rozhodnutí na zrušená rozhodnutí obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu, a poté aby podle § 265l odst. 1 tr. ř. přikázal Obvodnímu soudu pro Prahu 5, aby předmětnou věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl.

III.
Přípustnost dovolání

10. Nejvyšší soud jako soud dovolací (§ 265c tr. ř.) nejprve shledal, že nejvyšší státní zástupce dovolání podal jako oprávněná osoba podle § 265d odst. 1 písm. a) tr. ř., že je přípustné podle § 265a odst. 1, odst. 2 písm. c) tr. ř. a učiněné ve lhůtě i na místě, kde lze podání učinit (§ 265e odst. 1, 2 tr. ř.).

11. Dále Nejvyšší soud posuzoval, zda toto dovolání po obsahové stránce respektuje zákonem vymezené důvody podle § 265b odst. 1 písm. f), g) tr. ř., na jejichž podkladě bylo podáno.

IV.
Důvodnost dovolání

12. Podle § 265b odst. 1 písm. f) tr. ř. lze dovolání podat, jestliže směřuje proti rozhodnutí, jímž bylo rozhodnuto o postoupení věci jinému orgánu, o zastavení trestního stíhání, o podmíněném zastavení trestního stíhání, o schválení narovnání, aniž byly splněny podmínky pro takové rozhodnutí. Protože dovolatel brojil proti usnesení, jímž stížnostní soud podle § 314c odst. 1 písm. b) tr. ř. za použití § 172 odst. 1 písm. d) tr. ř. trestní stíhání zastavil z důvodu § 11 odst. 1 písm. j) tr. ř., jde o jednu z alternativ nesplnění uvedených zákonných podmínek v tomto dovolacím důvodu uvedených, a tedy jím stanoveným požadavkům vyhověl.

13. Nejvyšší státní zástupce naplnil i hlediska dovolacího důvodu podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř., na jehož podkladě se dovolání podává, jestliže rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení skutku nebo jiném nesprávném hmotněprávním posouzení. Prostřednictvím tohoto dovolacího důvodu lze namítat zásadně vady právní povahy (srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 21. 6. 2006, sp. zn. 5 Tdo 708/2006). Dovolání nejvyššího státního zástupce uvedeným podmínkám vyhovělo, neboť jím nesouhlasil se závěry soudů obou stupňů ohledně zastavení trestního stíhání pro nesprávnost jejich hmotněprávního výkladu pojmu „penále“ ukládaného podle jiných právních předpisů. Takto uplatněná výhrada koresponduje s jiným nesprávným hmotněprávním posouzením, za něž je ve smyslu dovolacího důvodu podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. považováno zhodnocení otázky, která nespočívá přímo v právní kvalifikaci skutku, ale v právním posouzení jiné skutkové

okolnosti mající význam z hlediska hmotného práva.

14. Vzhledem k tomu, že nejvyšší státní zástupce dovolání opřel o argumenty, které s jím označenými dovolacími důvody korespondují, a Nejvyšší soud neshledal důvody pro odmítnutí dovolání podle § 265i odst. 1 tr. ř., proto podle § 265i odst. 3 tr. ř. přezkoumal zákonnost a odůvodněnost těch výroků rozhodnutí, proti nimž bylo dovolání podáno, v rozsahu a z důvodů uvedených v dovolání, jakož i řízení napadenému rozhodnutí předcházející, a dospěl k závěru, že podané dovolání je důvodné.

15. Nejvyšší soud považuje nejprve za vhodné uvést, že pokud soud prvního stupně usnesením, o jehož správnosti nyní přezkoumávaným usnesením rozhodoval stížnostní soud, rozhodl tak, že se zastavuje trestní stíhání obviněného P. H. z důvodů podle § 172 odst. 2 písm. d) tr. ř. v návaznosti na okolnosti uvedené v § 11 odst. 1 písm. j) tr. ř., důvody, pro které tak učinil, nejsou z odůvodnění jeho rozhodnutí dostatečně zřejmé. Z jeho velice stručného odůvodnění lze toliko zjistit, že v rámci předběžného projednání obžaloby dospěl k závěru, že obviněný byl Pražskou správou sociálního zabezpečení i zdravotními pojišťovnami penalizován. Poukázal na penále podle § 37b zákona č. 337/1992 Sb., jakož i na podstatu ustanovení § 11 odst. 1 tr. ř. a též na usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 11. 2015, sp. zn. 4 Afs 210/2014, a s odkazem na toto rozhodnutí uzavřel, že „lze penále považovat za peněžitou pokutu zasahující do majetku daňového subjektu, a tedy vlastnického práva chráněného podle čl. 11 Listiny základních práv a svobod a článku 1 Dodatkového protokolu č. 1 k Úmluvě o ochraně lidských práv a základních svobod“. Dále jen zcela stručně uvedl, že „na základě všech uvedených skutečností, v souladu se zásadou ne bis in idem rozhodl o zastavení trestního stíhání obviněného“. Žádné další důvody v usnesení k tomu, proč trestní stíhání zastavil, neuvedl, a tedy své úvahy směřující k tomuto závěru nevysvětlil.

16. Stížnostní soud přezkoumávající toto usnesení ke stížnosti státní zástupkyně (v zásadě obsahující argumenty shodné s těmi, které uplatnil i v nyní posuzovaném dovolání nejvyšší státní zástupce), neshledal v postupu soudu prvního stupně podstatné vady, neboť pouze opravil nesprávně označený odstavec 2 u § 172 tr. ř. na odstavec 1. Po obsahové stránce se však s názorem soudu prvního stupně ztotožnil, a to bez potřebných úvah, které by na podporu správnosti zmíněného závěru uvedl (viz stranu 2 usnesení soudu prvního stupně a stranu 3 usnesení stížnostního soudu).

17. Pokud jde o velmi stručné důvody, o něž stížnostní soud své souhlasné stanovisko opřel, lze z nich zmínit, že ač konstatoval nedostatečnost dalších argumentů odůvodnění rozhodnutí soudu prvního stupně, poznamenal, že je nepovažuje za nepřezkoumatelné. Stroze uvedl, že dospěl k závěru o správnosti úvah soudu prvního stupně proto, že „usnesení Nejvyššího správního soudu vedlo obvodní soud ke správnému závěru, že penále vyměřená obviněnému Pražskou správou sociálního zabezpečení, tak i zdravotními pojišťovnami, vytvořila překážku trestního stíhání obviněného ve smyslu čl. 4 Protokolu č. 7 k Úmluvě o ochraně lidských práv a základních svobod (dále jen ‚Úmluva‘), kterou je Česká republika vázána“. Nejvyšší soud takovou argumentaci stížnostního soudu považuje za nedostačující nejen proto, že se nevypořádává s nejasnostmi, které se k dané problematice vztahují, ale i proto, že nereaguje na námitky uplatněné ve stížnosti, kterou přezkoumával. Považuje proto za potřebné stížnostnímu soudu vytknout, že zřejmě přehlédl, že jím shledaná okolnost, vytvářející překážku ne bis in idem trestního stíhání, nekorespondovala s tou, která byla předmětem a důvodem usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 11. 2015, sp. zn. 4 Afs 210/2014 (kde šlo o daňové řízení, nikoliv o sociální a zdravotní pojištění jako v přezkoumávané věci), nehledě na to, že se stížnostní soud vůbec podstatou této překážky sám nezabýval a přešel ji stejně stručným a nic nevyjadřujícím způsobem obdobně, jak to učinil soud prvního stupně, jemuž uvedenou stručnost vytýkal.

18. Nejvyšší soud považuje za vhodné vyjádřit, že soudy v napadených rozhodnutích nerespektovaly požadavky kladené zákonem na náležitosti odůvodnění usnesení podle § 134 odst. 2 tr. ř., které stanoví, že soud v usnesení stručně vyloží, které skutečnosti vzal za prokázané a o které důkazy svá

skutková zjištění opřel a jakými úvahami se řídil při hodnocení provedených důkazů, jakož i právní úvahy, na jejichž podkladě posuzoval prokázané skutečnosti podle příslušných ustanovení zákona. Soudy dosud činné v nyní posuzované věci na tuto svoji zákonnou povinnost rezignovaly, v důsledku čehož jsou obě napadená rozhodnutí nepřezkoumatelná, protože neobsahují úvahy vedoucí k vlastnímu právnímu posouzení věci (srov. přiměřeně např. nález Ústavního soudu ze dne 23. 3. 2006, sp. zn. III. ÚS 521/05, či nález Ústavního soudu ze dne 24. 11. 2005, sp. zn. I. ÚS 455/05).

19. Taková vada obecně zakládá porušení práva na soudní ochranu zakotveného v článku 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod (dále jen „Listina“) a v článku 6 Úmluvy a jde o porušení práva na spravedlivý proces, protože v jeho duchu je povinností obecných soudů svá rozhodnutí řádně odůvodnit a v tomto rámci se adekvátně, co do myšlenkových konstrukcí racionálně logickým způsobem vypořádat i s argumenty uplatněnými účastníky řízení (srov. nález Ústavního soudu ze dne 17. 4. 2008, sp. zn. I. ÚS 3184/07). Jedním z principů představujících součást práva na řádný proces a vylučujících libovůli při rozhodování je mimo jiné právě povinnost soudů svá rozhodnutí řádně odůvodnit, a to v trestním řízení způsobem zakotveným v § 125 a § 134 odst. 2 tr. ř. (srov. nález Ústavního soudu ze dne 20. 2. 2004, sp. zn. IV. ÚS 219/03).

20. K uvedeným zásadám, jež stížnostní soud nerespektoval, Nejvyšší soud dodává, že nepřezkoumatelnost dovoláním napadeného rozhodnutí nespočívá pouze v jeho stručnosti, ale zejména v nerespektování povinnosti přezkoumat napadené usnesení z hlediska podané stížnosti ve smyslu § 147 odst. 1 písm. a), b) tr. ř. založeného na revizním principu, tzn. posoudit správnost všech podstatných skutečností, a tedy i hmotněprávních otázek, jestliže byly podkladem pro procesní řešení věci. Nelogicky vyznívá na jedné straně zmíněný závěr o nedostačujícím odůvodnění usnesení soudu prvního stupně a na druhé straně tvrzení, že nejde o usnesení nepřezkoumatelné, když jediným argumentem je toliko odkaz na usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 11. 2015, sp. zn. 4 Afs 210/2014, o něž jako jediné své závěry opřel i stížnostní soud. Je tedy zjevné, že stížnostní soud, aniž by podrobně zkoumal všechny podstatné okolnosti, pouze odkázal na správnost procesního i hmotněprávního závěru, jejž však soud prvního stupně neřešil.

21. Nejvyšší soud z uvedených důvodů dospěl k závěru, že přezkoumávaná rozhodnutí nemohla obstát zejména pro jejich nepřezkoumatelnost spočívající v nedodržení pravidel vyplývajících z ustanovení § 2 odst. 5, 6, § 125 odst. 1 a § 134 odst. 2 tr. ř., neboť z nich nejsou patrné potřebné důvody, proč soudy své závěry opřely o teze uvedené v usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 11. 2015, sp. zn. 4 Afs 210/2014, které se týkalo daňového penále, o něž se v nyní přezkoumávané věci nejedná, přičemž trestné jednání obviněného spočívalo v neodvedení pojistného na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti a pojistného na zdravotní pojištění, což jsou platby, které se řídí zcela jiným právním režimem.

K nesprávným úvahám o zastavení trestního stíhání

22. Z obsahu velmi kusých rozhodnutí soudů prvního i druhého stupně vyplývá pouze to, že soudy opíraly svůj závěr o nutnosti zastavit trestní stíhání podle § 172 odst. 1 písm. d) tr. ř. (jak upravil stížnostní soud) z důvodu podle § 11 odst. 1 písm. j) tr. ř. o usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 11. 2015, sp. zn. 4 Afs 210/2014, z něhož vycházely v tom, že obviněnému bylo uloženo v jiném řízení penále, jehož povahu dovozovaly z ustanovení § 37b zákona č. 337/1992 Sb. ve shodě s výkladem zaujatým Nejvyšším správním soudem v uvedeném rozhodnutí. S ohledem na tuto okolnost je nejprve vhodné připomenout, že srovnávané rozhodnutí se zabývalo primárně otázkou penále ukládaného v daňovém řízení podle daňových předpisů, konkrétně podle § 37b zákona č. 337/1992 Sb., ve znění účinném od 1. 1. 2007 (dříve toto ustanovení neplatilo), později podle § 251 zákona č. 280/2009 Sb., a v citovaném rozhodnutí Nejvyšší správní soud mimo jiné vyslovil, že „… dospěl k tomu, že na penále v § 37b zákona č. 337/1992 Sb. ve znění účinném od 1. 1. 2007 je oproti úpravě penále v § 63 citovaného zákona ve znění účinném do 31. 12. 2006 nutno nahlížet jako na sankci.

Ačkoli je penále zařazeno do systému daňového práva, má trestní povahu se zárukami vyplývajícími z článku 40 odst. 6 Listiny a článku 6 a 7 Úmluvy …“ (srov. zejména odstavec 54. citovaného rozhodnutí). Z takto stručného znění části předmětného odůvodnění je zřejmé, že řešilo povahu a dopad u zcela jiného správního řízení, v němž byl daňový poplatník sankcionován, než je to, o které se jedná v posuzované věci. Podle skutkových zjištění i obsahu připojeného trestního spisu se podává, že obviněný P. H. porušil zákonné povinnosti odvádět řádně a včas za své zaměstnance pojistné na sociální a zdravotní pojištění, a proto mu byl zdravotními pojišťovnami a příslušnou správou sociálního zabezpečení vystaven „Výkaz nedoplatků či jiná adekvátní vyúčtování“, podle něhož mu bylo vedle dlužného pojistného uloženo „penále“, a to podle § 18 zákona č. 592/1992 Sb. a v případě dlužných odvodů na pojistné na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti podle § 20 zákona č. 589/1992 Sb.

23. Soudy nižších stupňů se však povahou „penále“ ze zákonných hledisek vymezených v § 18 zákona č. 592/1992 Sb. a § 20 zákona č. 589/1992 Sb. s ohledem na podmínky § 11 odst. 1 písm. j) tr. ř. (ve znění účinném v době do 17. 3. 2017) nezabývaly, ač jde z hlediska spáchaného činu o podstatnou otázku, jíž se bylo potřeba zabývat z více hledisek.

24. Předně je třeba v obecné rovině poukázat na to, že usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 11. 2015, sp. zn. 4 Afs 210/2014, již nepostačuje na řešení otázky v oblasti daní na uplatnění zásady ne bis in idem, neboť došlo k jejímu dalšímu vývoji s ohledem na novou judikaturu ESLP, a to zejména proto, že jeho velký senát rozsudkem ve věci A a B proti Norsku ze dne 15. 11. 2016, stížnost č. 24130/11 a č. 29758/11 (dále též jen „rozsudek ve věci A a B proti Norsku“), vyslovil nový a zčásti odlišný právní názor, než který vyplynul z rozsudku ESLP ve věci Lucky Dev proti Švédsku ze dne 27. 11. 2014, stížnost č. 7356/10 (dále jen „věc Lucky Dev proti Švédsku“).

25. V té souvislosti je třeba zdůraznit, že na tento nový vývoj v názoru na otázku překážky ne bis in idem v daňových trestních věcech, v nichž bylo obviněnému uloženo penále, reagoval pro případy, k nimž dojde v České republice, velký senát trestního kolegia Nejvyššího soudu v usnesení ze dne 4. 1. 2017, sp. zn. 15 Tdo 832/2016, v němž nově vyslovil, že penále podle § 251 zákona č. 280/2009 Sb. (dříve podle § 37b zákona č. 337/1992 Sb.) uložené v daňovém řízení za nesplnění povinnosti tvrzení pravomocným a vykonatelným rozhodnutím správního orgánu, má povahu trestní sankce, byť *sui generis*, proto je na ně třeba aplikovat také článek 4 odst. 1 Protokolu č. 7 k Úmluvě. Daňové řízení a trestní stíhání pro skutek spočívající v tom, že nesplnění povinnosti tvrzení vykazovalo vedle platebního deliktu, významného v oblasti správního trestání znaky trestného činu zkrácení daně, poplatku a podobné povinné platby podle § 240 tr. zákoníku, jsou řízeními o totožném skutku. Souběžné či postupné vedení daňového řízení a trestního řízení, která jsou řízeními trestněprávní povahy ve smyslu tzv. Engel kritérií, nevytváří překážku ne bis in idem, je-li mezi daňovým řízením a trestním řízením nejen dostatečně úzká věcná souvislost, ale současně i souvislost časová (viz rozsudek velkého senátu ESLP ve věci A a B proti Norsku, body 132 až 134). K významným faktorům pro určení, zda existuje dostatečně úzká věcná souvislost, patří: zda obě samostatná řízení sledují vzájemně doplňující se (komplementární) cíl, a tedy zda se týkají, nikoli pouze in abstracto, ale zároveň in concreto, různých aspektů daného protiprávního jednání; zda je předmětná duplicita řízení předvídatelným důsledkem stejného jednání, a to jak právně, tak fakticky (idem); zda jsou příslušná řízení vedena takovým způsobem, kterým se v maximální možné míře zabrání zdvojení při shromažďování i hodnocení důkazů, zejména prostřednictvím odpovídající vzájemné interakce mezi jednotlivými příslušnými orgány, díky které se prokázané skutkové okolnosti využijí i v druhém řízení; a především, zda je sankce uložená v řízení, které bylo ukončeno jako první, zohledněna v řízení, které je uzavřeno jako poslední, s cílem zamezit, aby byl dotčený jedinec nakonec vystaven nadměrné zátěži. Znamená to, že v rámci individualizace stanovení trestní sankce je třeba vzít v úvahu sankci ukládanou v daňovém řízení a její úhradu. Soud proto musí při stanovení druhu trestu a jeho výměry přihlédnout k pravomocnému a vykonatelnému rozhodnutí finančního úřadu o

povinnosti uhradit penále z doměřené daně a v odůvodnění rozhodnutí vysvětlit, jak byla tato okolnost zohledněna. Časová souvislost musí být dostatečně těsná, aby dotčené osobě poskytla ochranu před nejistotou, průtahy a prodlužováním řízení. Čím je spojitost v čase slabší, tím větší nároky je třeba klást na stát na objasnění a odůvodnění průtahů ve vedení řízení, za které může nést odpovědnost (srov. zejména odůvodnění usnesení velkého senátu Nejvyššího soudu ze dne 4. 1. 2017, sp. zn. 15 Tdo 832/2016).

26. Zásadním problémem, jemuž se bylo třeba v přezkoumávané věci věnovat, je otázka, do jaké míry je „penále“ ukládané podle § 18 zákona č. 592/1992 Sb. a § 20 zákona č. 589/1992 Sb. možné považovat za sankci ve smyslu trestní sankce podle článku 4 odst. 1 Protokolu č. 7 k Úmluvě. Soudy se však s touto problematikou náležitě nevypořádaly, zejména se nezabývaly tím, zda řízení o platbách pojistného na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti a pojistné na zdravotní pojištění a trestní stíhání pro skutek spočívající v tom, že nesplnění povinnosti tvrzení vykazovalo vedle platebního deliktu, významného v oblasti správního trestání, znaky trestného přečinu podle § 241 tr. zákoníku, jsou řízeními o totožném skutku.

27. Nejvyšší soud poukazuje na to, že pro posouzení „penále“ v posuzovaném případě má význam důsledné posouzení jeho povahy, což soudy nižších stupňů v této věci zcela pominuly, když všechna výše zmíněná rozhodnutí a jimi podaný výklad se zabývají povahou penále v daňovém řízení, nikoliv v řízení upravujícím odvody pojistného na zdravotní pojištění anebo na pojistné na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti. Proto pro použití tezí, jež z těchto rozhodnutí, a tedy i usnesení velkého senátu trestního kolegia Nejvyššího soudu ze dne 4. 1. 2017, sp. zn. 15 Tdo 832/2016, plynou pro závěry o vzniku překážky ne bis in idem v jiném typu správního řízení, pokud nepůjde o daně a sankce podle daňového řádu, bude nutné podrobit vlastnímu samostatnému rozboru každé konkrétní sankce ukládané podle jiných správních předpisů.

28. V přezkoumávané věci se z napadených rozhodnutí podává, že obviněný P. H. neodvedl pojistné na sociální zabezpečení a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti podle § 8 odst. 1 a § 9 zákona č. 589/1992 Sb. a pojistné na zdravotní pojištění podle § 5 odst. 1, 2 zákona č. 592/1992 Sb., a proto bylo nutné zkoumat, jakou povahu mají „sankce“, které lze podle těchto právních předpisů ukládat v případě, že povinná osoba tyto povinnosti nesplní.

29. Podle § 18 odst. 1 zákona č. 592/1992 Sb., nebylo-li pojistné nebo záloha na pojistné zaplaceno ve stanovené lhůtě anebo bylo-li zaplaceno v nižší částce, než ve které mělo být zaplaceno, je plátce pojistného povinen platit penále ve výši 0,05 % dlužné částky za každý kalendářní den, ve kterém některá z těchto skutečností trvala.

30. Podle § 20 odst. 1 zákona č. 589/1992 Sb., nebylo-li pojistné zaplaceno ve stanovené lhůtě anebo bylo-li zaplaceno v nižší částce, než ve které mělo být zaplaceno, je plátce pojistného povinen platit penále. Penále činí 0,05 % dlužné částky za každý kalendářní den, ve kterém některá z těchto skutečností trvala. Pro výši zálohy na pojistné platí obdobně ustanovení § 14 odst. 8 zákona č. 589/1992 Sb.

31. Přestože je v těchto ustanoveních zákonem použit pro sankci za nesplnění uvedených povinností pojem „penále“, nelze je automaticky převzít a vyložit ve smyslu shora uvedených rozhodnutí (zejména usnesení velkého senátu trestního kolegia Nejvyššího soudu ze dne 4. 1. 2017, sp. zn. 15 Tdo 832/2016) platných pro daňové řízení (viz § 37b zákona č. 337/1992 Sb. a § 251 zákona č. 280/2009 Sb.), ale je třeba posuzovat materiální obsah ukládané sankce z hlediska jejího charakteru a funkce, jak ji zákon vymezuje, a to u každé samostatně, a to i se zřetelem na obecné principy, které pro takové srovnání zmíněné rozhodnutí stanoví (např. tzv. Engel kritérií vyjádřených v rozsudku ESLP ve věci Engel a další proti Nizozemsku ze dne 8. 6. 1976, stížnost č. 5100/71).

32. Pokud jde o povahu sankce podle § 18 odst. 1 zákona č. 592/1992 Sb. a § 20 odst. 1 zákona č. 589/1992 Sb. označené jako „penále“, lze uvést, že Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 30. 10. 2013, sp. zn. 3 Ads 23/2013, vyslovil, že „svou povahou se penále podle zákona č. 589/1992 Sb. blíží úroku z prodlení. Cílem penále je jednak motivovat (přinutit) plátce pojistného k co nejrychlejší úhradě, ale také sankcionovat plátce v případě pozdního zaplacení. Penále zároveň slouží jako ekonomická náhrada za nedoplatky peněžních prostředků na pojistném, které musí veřejné rozpočty získávat z jiných zdrojů. Tím se penále z pojistného velmi blíží daňovému penále a úrokům z prodlení podle zákona č. 280/2009 Sb., daňový řád. Je to logické, neboť pojistné na sociální zabezpečení je svou povahou daním velmi blízké. Lze proto dovodit, že při ukládání penále v oblasti pojistného na sociální zabezpečení a státní politiku zaměstnanosti přiměřeně platí principy uznávané i v jiných právních odvětvích – především v oblasti práva daňového“.

33. Nejvyšší soud proto v přezkoumávané věci na podkladě tohoto pojetí „penále“ za účelem vymezení jeho povahy ve smyslu § 18 odst. 1 zákona č. 592/1992 Sb. a § 20 odst. 1 zákona č. 589/1992 Sb. poukazuje na to, že bude třeba v dalším řízení posuzovat, zda se svou konstrukcí a povahou nejedná spíše o „úrok z prodlení“, čemuž by nasvědčovalo ve smyslu uvedeného výkladu Nejvyššího správního soudu, že jeho výše se přímo odvíjí od výše již splatného, avšak dosud neuhrazeného pojistného, a jako takové bezprostředně sleduje osud pohledávky na pojistném, a to počínaje prvním dnem prodlení pojištěnce či zaměstnavatele povinného odvádět pojistné za zaměstnance. V případě pojistného na zdravotní a sociální pojištění není (na rozdíl od daňového penále podle § 37b zákona č. 337/1992 Sb., případně § 251 zákona č. 280/2009 Sb.) předem známo, jaké výše penále dosáhne, neboť tato skutečnost bude přímo závislá na délce prodlení plátce pojistného a výši pojistného, s níž se v tomto prodlení ocitl, a postihuje prodlení s placením daně čili řádnost a včasnost jeho odvodů.

34. Pro srovnání je vhodné zmínit, že uvedené „sankce“, byť nazvané „penále“, jsou právní konstrukcí srovnatelné s úrokem v návaznosti na povinnou platbu zaměstnavatele za zaměstnance (její neodvedení může být stejným trestným činem jako neodvedení pojistného), v případě jejíhož neodvedení by nebylo zaměstnavateli ukládáno ze strany správce daně daňové penále, ale za stávající právní úpravy právě úrok z prodlení (podle § 252 zákona č. 280/2009 Sb., přičemž stejná právní úprava byla obsažena i v § 63 zákona č. 337/1992 Sb., ve znění účinném od 1. 1. 2007).

35. Uvedenou nejednotnost terminologie je třeba překlenout tak, aby byla v právním řádu zachována vnitřní obsahová bezrozpornost, která s sebou přináší imperativ stejného náhledu na srovnatelné právní instituty, byť upravené v rozdílných právních předpisech, či dokonce odvětvích (srov. rozsudek rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 10. 2005, sp. zn. 2 Afs 81/2004). Pro posouzení povahy penále v projednávané věci má význam vlastní obsah konkrétních institutů tak, aby byla překlenuta nejasnost povahy sankcí ukládaných podle § 18 odst. 1 zákona č. 592/1992 Sb. a § 20 odst. 1 zákona č. 589/1992 Sb.

36. Z dikce citovaných ustanovení § 18 zákona č. 592/1992 Sb. a § 20 zákona č. 589/1992 Sb. je zřejmé, že „penále“ v nich vymezené je svojí povahou a funkcí, kterou plní, obdobou úroku z prodlení upraveného v § 63 odst. 1 zákona č. 337/1992 Sb. ve znění účinném od 1. 1. 2007. Podle něho je daňový dlužník v prodlení, nezaplatí-li splatnou daň nejpozději v den její splatnosti. Podle § 63 odst. 2 zákona č. 337/1992 Sb. daňovému dlužníku vzniká povinnost uhradit úrok z prodlení za každý den prodlení, počínaje dnem následujícím po dni splatnosti až do dne platby včetně, a to ode dne původního dne splatnosti. Výše úroku z prodlení odpovídá ročně výši repo sazby stanovené Českou národní bankou, zvýšené o čtrnáct procentních bodů, platné pro první den příslušného kalendářního pololetí. Úrok z prodlení se uplatní nejdéle za 5 let prodlení. Obdobná právní úprava je zakotvena v § 252 odst. 1 zákona č. 280/2009 Sb., podle kterého daňový subjekt je v prodlení, neuhradí-li splatnou daň nejpozději v den její splatnosti (odstavec 1). Daňovému subjektu vzniká povinnost uhradit úrok z prodlení za každý den prodlení, počínaje pátým pracovním dnem následujícím po dni splatnosti až do

dne platby včetně. Výše úroku z prodlení odpovídá ročně výši repo sazby stanovené Českou národní bankou, zvýšené o 14 procentních bodů, platné pro první den příslušného kalendářního pololetí. Pokud je pro daň stanoven náhradní den splatnosti, běží úrok z prodlení počínaje pátým pracovním dnem následujícím po původním dni její splatnosti (odstavec 2).

37. Na rozdíl od zákonné konstrukce „penále“ v ustanovení § 18 zákona č. 592/1992 Sb. a § 20 zákona č. 589/1992 Sb., která jsou svou povahou, jak Nejvyšší správní soud ve výše uvedeném rozhodnutí (viz bod 32. tohoto usnesení) dovodil, spíše úrokem z prodlení, je penále u daní (podle § 251 zákona č. 280/2009 Sb.) v podobě upravené s účinností od 1. 1. 2007 svou povahou skutečným penále, neboť podle § 37b odst. 1 zákona č. 337/1992 Sb., případně od 1. 1. 2011 podle § 251 odst. 1 zákona č. 280/2009 Sb., daňovému subjektu vzniká povinnost uhradit penále z částky doměřené daně tak, jak byla stanovena oproti poslední známé dani, ve výši a) 20 %, je-li daň zvyšována, b) 20 %, je-li snižován daňový odpočet, nebo c) 1 %, je-li snižována daňová ztráta. Podle § 37b odst. 3 zákona č. 337/1992 Sb., případně od 1. 1. 2011 podle § 251 odst. 3 zákona č. 280/2009 Sb., správce daně vyrozumí daňový subjekt o povinnosti platit penále v dodatečném platebním výměru a současně je předepíše do evidence daní. Penále je splatné v náhradní lhůtě splatnosti dodatečně vyměřené daně. Úrok z prodlení je u daní podle daňového řádu přitom samostatně upraven v § 252 až 253 zákona č. 280/2009 Sb. a případně dříve v § 63 zákona č. 337/1992 Sb. Takové rozdělení úroku z prodlení a „penále“ však zákony č. 592/1992 Sb. u pojistného na všeobecné zdravotní pojištění a č. 589/1992 Sb. u pojistného na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti neobsahují.

38. Tento názor koresponduje i s výkladem, který podal Nejvyšší správní soud v usnesení ze dne 24. 11. 2015, sp. zn. 4 Afs 210/2014, kde zdůraznil, že posouzení povahy penále nespočívá pouze ve výkladu zažitého pojmosloví či ve formálním označení institutu, ale že hlavním kritériem pro jeho kvalifikaci je jeho materiální povaha a faktický, a nikoli pouze deklarovaný účel, avšak s tím, že je vždy třeba reflektovat i změny právní úpravy, které mohou dát starým pojmům nový obsah. V této souvislosti poukázal na změnu judikatury ohledně daňového penále s tím, že s účinností od 1. 1. 2007 došlo ke změně tehdejší právní úpravy daňového penále novelizací zákona č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků (zákon č. 230/2006 Sb., kterým se mění zákon č. 89/1995 Sb., o státní statistické službě, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony), vložením § 37b do zákona č. 337/1992 Sb., kde byl do té doby jeden institut nazývaný jako daňové penále upravený v § 63 tohoto zákona rozdělen na dva instituty, a to na daňové penále upravené v § 37b a úrok z prodlení upravený v § 63. Daňové penále, které bylo před touto novelizací kombinací obou těchto institutů, však Nejvyšší správní soud v souladu se svou dosavadní judikaturou za sankci trestní povahy nadále nepovažuje.

39. Nejvyšší soud v nyní přezkoumávané věci proto i v souladu s touto judikaturou Nejvyššího správního soudu, zejména s usnesením ze dne 24. 11. 2015, sp. zn. 4 Afs 210/2014, dospěl k závěru, že penále za nezaplacené pojistné na sociální pojištění je ukládáno podle § 20 zákona č. 589/1992 Sb. a penále za nezaplacené pojistné na zdravotní pojištění podle § 18 zákona č. 592/1992 Sb. a jsou oběma zákony stanovena jako 0,05 % z dlužné částky za každý kalendářní den, v němž dluh trval. Jedná se téměř o shodnou úpravu jako u daňového penále podle § 63 zákona č. 337/1992 Sb. ve znění účinném do 31. 12. 2006, pouze s tím rozdílem, že toto penále činilo 0,1 % z dlužné částky za každý den prodlení, avšak povahu trestu má pouze daňové penále až od 1. 1. 2007, kdy došlo ke změně právní úpravy týkající se stanovení výše daňového penále oproti úpravě daňového penále ve znění účinném do 31. 12. 2006, a to k rozdělení institutu daňového penále na daňové penále a na úrok z prodlení, který je povinen platit ten, kdo je v prodlení s placením daně.

40. Jak již bylo uvedeno výše, jestliže je „penále“ za neuhrazené pojistné na sociální zabezpečení a penále za neuhrazené zdravotní pojištění svou konstrukcí a povahou spíše úrokem z prodlení, pak je třeba zkoumat, zda má povahu trestní sankce, a to ve smyslu shora zmíněné judikatury ESLP tzv. Engel kritérií, k nimž patří mezi jinými účel institutu a druh a stupeň závažnosti sankce, přičemž pro

naplnění tohoto kritéria musí daná sankce dosáhnout dostatečného prahu závažnosti. Naproti tomu obecně uznávaným účelem úroku z prodlení „je funkce paušalizované náhrady eventuální škody, jež by státu mohla vzniknout zpožděním příjmů“ (srovnej např. důvodovou zprávu k zákonu č. 280/2009 Sb., daňovému řádu, dostupnou v právním informačním systému ASPI k datu 27. 4. 2017). Co se týče závažnosti sankce, s ohledem na zákonem stanovenou sazbu (viz shora bod 38., 39.) u předmětných „penále“, nelze o vysoké závažnosti hovořit, a to i přesto, že se jedná o peněžitý postih, neboť o vysoký postih v tomto případě nejde (obdobně srov. zejména usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 11. 2015, sp. zn. 4 Afs 210/2014).

41. Nejvyšší soud proto v této přezkoumávané věci shledal, že „penále“ podle § 18 zákona č. 592/1992 Sb. a § 20 zákona č. 589/1992 Sb. je s ohledem na svůj obsah a zákonnou konstrukci svou povahou podobné spíše úrokům z prodlení podle § 63 odst. 2 zákona č. 337/1992 či § 252 odst. 1 zákona č. 280/2009 Sb. ukládaných v daňovém řízení. Nelze proto na ně vztahovat závěry týkající se vymezení penále podle § 37b odst. 1 zákona č. 337/1992 Sb. nebo podle § 251 zák. č. 280/2009 Sb., byť je také nazvané „penále“. Nejde tudíž o sankci, jak ji měl na zřeteli ESLP ve věci Lucky Dev proti Švédsku, na jejímž základě rozhodoval rozšířený senát Nejvyššího správního soudu v usnesení ze dne 24. 11. 2015, sp. zn. 4 Afs 210/2014, ani ESLP ve věci A a B proti Norsku, na něž navázal Nejvyšší soud v usnesení velkého senátu trestního kolegia ze dne 4. 1. 2017, sp. zn. 15 Tdo 832/2016.

42. Ze všech uvedených důvodů Nejvyšší soud dospěl i přes nepřezkoumatelnost rozhodnutí k hmotněprávnímu zjištění, že závěry soudů nižších stupňů o tom, že v daném případě jsou splněny podmínky pro zastavení trestního stíhání ve smyslu § 11 odst. 1 písm. j) tr. ř., nebyly v rovině naznačených úvah ve svém materiálním smyslu správné.

43. Protože soudy nižších stupňů v posuzované věci tyto otázky nezkoumaly a nijak se jimi nezabývaly, když bez jakéhokoli bližšího vysvětlení a odůvodnění na posuzovanou věc aplikovaly závěry vyslovené v usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 11. 2015, sp. zn. 4 Afs 210/2014, ve spojení s rozsudkem ESLP ve věci Lucky Dev proti Švédsku, přičemž vyšly pouze z identického pojmosloví jednotlivých právních norem, aniž by zkoumaly též jejich obsahové náležitosti, nemohla dovoláním napadená rozhodnutí obstát. Nejvyšší soud proto rozhodnutí podle § 265k odst. 1 tr. ř. zrušil a podle § 265k odst. 2 tr. ř. zrušil též další rozhodnutí na zrušená usnesení obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu. Podle § 265l odst. 1 tr. ř. Obvodnímu soudu pro Prahu 5 přikázal, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl.

44. Nejvyšší soud poté, co usnesení napadená dovoláním zrušil, věc vrátil soudu prvního stupně, jehož povinností v dalším řízení bude, aby se řádně vypořádal se všemi ve věci významnými okolnostmi z hledisek výše naznačených. Teprve poté, co povahu penalizace v případě zdravotních pojišťoven podle § 18 zákona č. 592/1992 Sb. a v případě dlužných odvodů na pojistné na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti podle § 20 zákona č. 589/1992 Sb. podle naznačených kritérii přezkoumá, bude moci o věci znovu rozhodnout při vázanosti shora vyslovenými názory Nejvyššího soudu.